

név: iskola: oszt.:

KÉT HÉT EGY NOVELLA

5-8. osztály

2. forduló

Következő feladatlap: 2014. november 10-én, hétfőn

A 2. fordulóban Böszörményi Gyula egyik gyermekregényéből választottunk részletet. Monyákos Tuba, a pipamocsok-lidérc kalandos életének egyik epizódját ismerhetitek meg.

A regényrészlet: Böszörményi Gyula: Monyákos Tuba a Lidérc

Árvák Fészkében

(Szeged: Könyvmolyképző Kiadó, 2007)

A könyv illusztrációit Fábíán Noémi készítette.

1) Mit parancsolt Kucséber Baba a lidércnek?

.....
.....

2) Milyen tisztsége volt Tubának a ladacscsapatban?

.....

3) Hogy nézett ki az étkező, ahol a „déli csócsimócsit” elfogyasztották?

.....

.....

.....

.....

4) Mi volt a feladata a felolvasónak?

.....

.....

5) Hogyan égette össze a mancsát Repesztő?

.....

.....

.....

.....

6) Kik voltak a labdacscsapat tagjai? (név szerint)

.....

.....

7) Milyen feladatot kapott Písla a csapatban?

.....

8) Milyen átokkal vannak átitatva a súly labdák?

.....

.....

9) Mi a labdacscsapat célja?

.....

.....

.....

Böszörményi Gyula: Monyákos Tuba a Lidérc Árvák Fészkében

(részlet)

(Szeged: Könyvmolyképző K., 2007)

* * *

Aznap úgy hullottak ránk a meglepetések, mint jégeső a makacs postásra, akinek hiába mondták, hogy jön a vihar, mégis útnak indult. Még ebéd előtt beállított az Enyec bástyába a főpesztonka, és csontos kezét felemelve, karmos mutatóját többször kinyújtva majd begörbítve, magához rendelt.

– Parancsoljon, naccsága! – pattantam elé. Kucséber Baba fölím hajolt, úgy suttopta a mondandóját.

– Déli csócsimócsi után az egész csapattal levonulsz az udvarra. Soron kívüli labdacsedzést tartunk. Értve vagytok?

Értve volt, meg nem is. Azt tudtam, hogy mit akar, hiszen én voltam az Enyec bástya labdacscapatának kapitánya. Azt azonban fel nem foghattam, miért tartat velünk rendkívüli edzést, főleg, mikor ez különösen kockázatos, mióta idegenek érkeztek a Fészekbe.

Hogy mi az a labdac? Erről még nem volt alkalmam beszélni, és most sem fogok. Előtte ugyanis még el kell mondanom, hogy Repesztő mégsem fagyasztotta jégkásává a forró levest, viszont alaposan összeégette a mancsát. Történt ugyanis, hogy szépen levonultunk az Enyec bástya aljában található étkezőbe, ahogy mindennap. A kopott boltívekkel sűrűn befuttatott, ősi lovagteremre emlékeztető helyiségben négy hosszú asztal, azok mindkét oldalán

durván faragott padok álltak. A kölykök leültek, kivéve egyet, aki az adott étkezés idejére felolvasónak volt jelölve. Ő a terem legvégében felmászott a toronyszékre, mely olyan magasra nyúlt, hogy a benne ülő haja súrolta a plafont, aztán maga elé hajtotta a pici asztalkát, amire már ki volt készítve a könyv. Felcsapta a poros, sárga kéregtekercs-lapokat, s mikor a jójányok kiosztották a levest, a kölyök zengő hangon, monoton ritmusban olvasni kezdett. Mi meg hallgattuk és ettünk.

Ez a fura szokás két célt szolgált. A főpesztonka szerint ha evés közben történeteket hallgattunk, akkor nem járhatott csínytevésen az eszünk, ráadásul tán még ragadt is ránk valami tudomány. Bár az utóbbi cél biztos nem teljesült, mivel a felolvasásra szánt művek (Baba naccsád válogatta őket a Fészek könyvtárából) egytől egyig rettentően unalmasak és bugyuták voltak. Néhánynak még emlékszem a címére. *Zoobende jó útra térésének szívet facsargatóan szépséges regénye*, vagy a másik: *A lidércfi, kinek zsebkendője sohasem látta gazdája orrának szörnyűségeit*. Ezek a történetek mind olyan, soha nem létezett ürdüngökről, lüdercekről, ihliceokról és mitmitkékről szóltak, akik önként lemondtak a bűverejükéről, és bárgyú, bamba varázsszentekként az ébereket szolgálták egész nyomorúságos életükben.

Szóval úgy tettünk, mintha hallgatnánk ezeket a buggyant meséket, miközben beanalizáltuk a levest. A toronyszékekkel szemközt falnál sorakozott a három kormos üst, amit lebegtető-bűbájjal tereltek be az üstönkék, majd azokból osztották az étkeket. Mikor bevonultunk a terembe, Repesztő nyomban kerülgetni kezdte a tolongó kölyköket. Néhányan hátba vágták, mások megpróbálták kigáncsolni, mivel azt hitték, hogy a jéglidércet a mohóság hajtja.

Végül mégis elérte a leveses üstöt, én pedig izgatottságomban megmarkoltam Pözsögő karját, és az állammal előre böktém.

– Nézd, most!

Messze volt, mégis jól láttuk, hogy Repesztő mindkét keze hófehér a dértől. Felgerjesztette magában a bűverőt, amit még nem birtokolt teljesen, de azért már kezdett bízni benne. Túlságosan is.

Fájdalmas üvöltése úgy megijesztette a felolvasót, hogy a szerencsétlen majdnem lezuhant a toronyszék magasából.

– Jaj egekben lakó szépanyáim! – sikkantotta a leve-ses üst mellett álló Fikuszka. – Te meg, gyerek – mit műveltél?

Repesztő füstölgő kezekkel, eltorzult arccal rogyott térd-re. A varázsereje cserbenhagyta, s ő alaposan összeégette magát. Talán túl izgatott volt, vagy valami megzavarta az utolsó pillanatban. Annyi biztos, hogy a sebesülése komolynak látszott.

Az üstönkéek egyike – a fiatal, barna hajú Kocér – sápi-tozás helyett ölbe kapta Repesztőt, és már rohant is vele a főpesztonkához. Megkövülten néztem utánuk, ahogy a társaim is.

Ebéd után aztán várt ráuk a következő meglepetés. Épp az emeletre trappoltam fel, mikor a bábánk, Szeperke asszony, elibém állt. Kövérkés keze szorosan markolta egy nálam valamivel tán fiatalabb, tűzvörös hajkoronát viselő lodovérc karját.

– Tuba, ez itt az új kölyök – mondta a bába, és felém lökte a csemetét.

– Miféle új? És nekem mi közöm hozzá? – esett ki a számon. Szeperke asszony a négy bástyabába kö-zül látszólag a legengedékenyebb volt. Most is csak mosolygott, bár a tekintete legmélyén ott csillant a prédára leső ragadozó mohósága. Az Enyec básty-a „öreg” kölykei mind tudták: Szeperke csakis azért enged meg többet, hogy azután ő maga jelenthesse a főpesztonkának, miféle vétkeket követtek el azok, akik bíztak benne.

– Jól hallottad, Tuba, új lakója van az Enyecnek – ismételte meg a kijelentését az apró termetű bába. – Néhány nappal korábban érkezett, de Tápé az előírásoknak megfelelően bezárta őt a poloskátlanítóba és... hm, megfedkezett róla. Sebaj, most már itt van. Közöd pedig azért lehet hozzá, mert Repesztő megsebesült, neked pedig szükséged lesz egy új álomfogóra a... délutáni labdacsozáshoz!

Szeperke a két utolsó szót közel hajolva, szinte csak lehelte.

Nem hittem a fülemnek. Miről beszél ez a buggyant némbér? Azért trappoltam felfelé a lépcsőn, hogy össze-szedjem a labdacscapatot, s már azon törtem a fejem, hogy kivel helyettesíthetném a sérült Repesztőt. Csakhogy egy olyan kölyköt, akit még életemben soha nem láttam, mégsem rakhatok be a *zsák szájába*.

Szeperke asszony olvasott a tekintetemből.

– Én vagyok az Enyec bábája, és én most azt mondom neked, hogy itt ez a suttyó, te pedig beteszed őt a csapatba! Húsz perc múlva gyülekező a básty-a kijárata előtt!

Azzal faképnél hagyott minket. A vörös hajú srác hanya-gul nekidőlt a kőporos falnak, mintha csak krumpliszák volna, ami támaszték nélkül felborul. A képén közöny, szomorúság és undor látszott. A lépcsőket nézte mereven, de azok sem érdekelték különösebben.

Tán még ma is ott állna, ha nem lököm meg a könyö-két.

– Gyere velem! – mondtam. – Szeperke szipirtyó pa-rancsait nem szabad kerülgetnünk, mert csak annál több lesz belőlük.

Szó nélkül követett, nekem meg borsódzott tőle a hátam. Úgy éreztem, hogy az új kölyök bármelyik pil-lanatban kitörhet, s valami eszelős borzadályt követhet el. Mondjuk olyasmit, hogy világgá kiáltja: szereti a bástyabábákat.

– Ez meg ki a lóvége? – morrantotta Mufurc, mikor a labdacscapat elé állítottam a srácot. Természetesen ismét

a kiürített klotyóban voltunk; csak most más okból, mint délelőtt. Így a társaság összetétele is megváltozott kissé. Repesztőt azóta ellátták az északi épületben (üvöltését, miközben Baba naccsád ápolta, még az ebédlőben is hallottuk), és visszaküldték hozzánk. Szegény annyira rosszul érezte magát, hogy hagytam: hadd feküdjön le az ágyára, magához ölelve két bepólyált kezét.

A labdacscsapat többi tagja azonban jelen volt. Mufurc hátát a csukott ajtónak vetve, karba font kézzel állt. Córesz a mosdókagylók, míg Görbeauer a fülkék egyikébe ült bele. Az én helyem ilyenkor is a ládán lett volna, de most Repesztő sérülése és az új fiú jelenléte felborította a rendet.

– Elárulod a neved, koma? – szólt Córesz a jövevényre, aki középen ácsorgott. A srác felemelte a tekintetét, és kínos lassúsággal megszemlélt mindannyiunkat. Amit látott, nem tetszett neki. Arcán megmaradt az undor, s ráadásul a bal szájsarkát is lebiggyesztette hozzá, mint aki mélységesen megvet minket.

– A nevem Pisla, de nem kell, hogy megjegyezzétek, ugyanis én néhány napon belül lelépek innen – mondta végre. A hangja kissé rekedt, elszánt és bántó volt.

– Meg akarsz szökni, nagyfiú? – röhögött Mufurc.

– Arra nem lesz semmi szükség – fordult felé Pisla, olyan tenyérbe mászó pofával, hogy attól tartottam, a nagydarab ajtóór menten lecsapja őt. – Szökni ostobaság volna, mivel engem szeret az édesanyám. Amint megtudja, hol vagyok, értem jön.

Döbrent csönd telepedett a klotyóra. Egy sem akadt közöttünk, aki valaha is hallott volna ennél nagyobb ostobaságot. Hogy egy boszorkány, aki elpottyantotta a lidérckölykét, valójában *szereti* őt, és *érte fog jönni*? Ha Pisla azt közli velünk, hogy a Fészek két percen belül sárkányszárnyakat növeszt, a levegőbe emelkedik és áttelepül a marokkói tengerpartra, hogy ott sóspercet áruljon, azt könnyebben elhittük volna.

Gyorsan mondanom kellett valamit.

– Ha ez a srác kicsit buggyant is, azért még be kell vennünk a csapatba, mivel Szeperke ezt parancsolta. Repesztő sérült, vagyis Pisla lesz az álomfogónk.

– Labdacsoztál már valaha is az életben? – kérdezte Görbeauer. Pisla rávetette parázsló tekintetét, majd így szólt:

– Azt se tudom, miről makogtok itt.

Ma sem értem, miként sikerült megakadályoznom, hogy a csapattársaim buci-ra pofozzák szegény idiótát. Mintha Pisla azt akarta volna elérni, hogy miszlikre tépve mi magunk dobáljuk őt ki az ablakon. Szerintem ez a szökés legegészségtelenebb módja, de a képéről letörölhetetlen dac mégis ilyesmit sugallt.

– Tíz perc múlva a bástya előtt kell sorakoznunk – ordítottam túl a szitkozódó bandát. – A főpesztonka rendkívüli edzést tart nekünk, meg a hakaszoknak *odaát*. Úgyhogy most villámgyors kiképzésben részesítjük az új srácot, különben a duttyantóban rohadhatunk húszéves korunkig.

Pislához léptem, s mutatóujjammal keményen megböktem a mellét, így vésve kőkemény koponyájába minden szavamat.

– Te... pedig... figyelsz... és... tanulsz..., máskülönben... a... szerető... mamid... a... talizmános... zacsijában... hordhat... ezentúl! Megértettél?

Engem is meglepett, de a kölyök bólintott.

– Akkor most hatalmasra nyisd a füled. A labdacsozás, vagy más néven álomfogózás a Fészek egyetlen engedélyezett játéka, és egyben az egyik legnagyobb titka. Minden bástyának van egy-egy csapata. A csapatok öt játékosból állnak, és nincs tartalék, mert így kevesebb lidércnek járhat el a szája. A bábák azért engedélyezik, sőt, támogatják a labdacsmecceket, mert amióta a Fészek áll, fogadásokat lehet kötni az eredményekre. Csakhogy a fogadásokat nem mi, és

nem is a bábák kötik egymás között, hanem a Gyökérszint leghatalmasabb, legbefolyásosabb bűnöző varázstudói. Bizony ám, kispofám, a nézőtér minden meccsen zsúfolásig megtelik fekete mágusokkal, sámánokkal, rontó boszorkányokkal! Hatalmas pénz ez a bábáknak. Persze, ha a Gyémánt Jurta megtudná, mi folyik itt, Kucséber és barátnői halálukig lejárt szavatosságú bűbájkonzerveket pakolhatnának a veszélyes varázshulladék-megsemmisítő Sárkányláng-börtönben. Ez az ő bajuk. Nekünk viszont érdemes játszani, mert a labdacscapatok tagjait ritkábban büntetik a bábák, és néha még külön kaját is kapunk.

– Eddig minden világos – biccentett szolgálatkészen Pisla. – Amint a mamám kivisz innen, elfelejtem ezt az egész rémálmot, de addig hajlandó vagyok együttműködni.

– Ez a beszéd, még ha túl kacifántos is – kacsintottam a srác gögtől merev arcába. – Akkor lássuk a játék lényegét. A csapatok két átokszóróból, két révülőből és egy álomfogóból állnak. Az átokszóróknál három-három, különböző átokkal átítatott labda van, amiket *sülynek* hívunk. Az első sámánsülyt, a második bukfencbűbájt, a harmadik darvadozz-rontást okoz, ha eltalál valakit. A játékosokon *bűvkámsza* van, ami mindent takar, kivéve a hátunkat. Kámszának hívjuk, de valójában egy spéci sámánöv, ami láthatatlan erőteret képez, így a gyengébb rontások, amiket a sülyök hordoznak, leperegnek a játékosokról. Az átokszórók bárkit kidobhatnak a sülyökkel, amik megtapadnak az áldozat hátán, majd tizenöt másodperc után maguktól lehullnak, és újra töltődnek. A sülyöket más nem veheti fel, kizárólag az átokszóró, aki újra használhatja azokat, de egyszerre csak három lehet nála.

– Jól sejtem, hogy az átokszórók feladata akadályozni az ellenfelet?

– Okos fiú! – dicsérte meg Pislát Görbeauer gúnyosan.

– Most lássuk a játék lényegét – hadartam, nehogy kitörjön a balhé. – A sülyökön kívül másik három, különböző méretű és színű labdát is használunk. Ezek a *tátoscsillagok*. A révülők feladata, hogy megszerezzék és „hazavigyék”, vagyis a saját zsákjukba dobják azokat. A tátoscsillagok így követik egymást: réz, ezüst, arany. A réz a legkisebb, az arany meg éppcsak befér a zsák merev, kerek száján. Egyegy tátoscsillag húsz percig van játékban, aztán labdacsere. Mind más pontszámot érnek. A réz hármat, az ezüst hatot, az arany kilencet. A cél az, hogy a játék alatt minél többször dobjuk a saját zsákunkba a labdákat. Labdaváltáskor számolunk, majd a végeredmény dönt. Mindig a kezdő csapat választhat, hogy melyik tátoscsillaggal akar először játszani. Ez taktika és stratégia, tehát ész kell hozzá.

– Az előbb azt mondtad, én álomfogó leszek – fintorgott Pisla. – Az mit csinál?

– Az ellenfél felfüggesztett zsákja előtt áll, kezében egy, a végén kiszélesedő sámán-dobverővel, és igyekszik megakadályozni, hogy a másik csapat révülője hazavigye a tátoscsillagot. Ennyi az egész. Persze van még néhány tucat apróbb szabály, de azokat majd menet közben tapasztalod. Akkor hát... Mehetünk?

Miközben lefelé trappoltunk a bástya lépcsőin, még gyorsan elmondtam Pislának a legfontosabbat.

– A labdacsmecceket, és persze az edzéseket sem itt, a Fészekben szoktuk tartani.

– Elhagyjuk az udvarházat? – csillant fel a srác tekintete.

– Bizonyos értelemben – feleltem halkán. – Az Arcsan bástya alól indul a Patkányok Ösvénye. Egy járat, ami valaha egészen az éberek legközelebbi falujáig ért, de már rég beomlott.

– Akkor meg hogy lehet bárhová is eljutni benne?

Válaszul újra csak rákacsintottam.

Az Enyec bástya előtt várt ránk Baba naccsád, aki szigorú arccal vezetett minket és a hakaszokat a Patkányok